

Einav Katan-Schmid, photo: Alexander Katan-Schmid

עינב קטן־שמיד, צילום: אלכסנדר קטן־שמיד

"ליצור לא רק לספוג": שיחה עם ד"ר עינב קטן־שמיד עם כניסתה לתפקיד מנהלת בית הספר למחול של סמינר הקיבוצים

שחר ברקוביץ

במסורת המערבית אמנות גוף לא נחשבה כמשהו מספיק רציני לחשוב עליו. שלא כמו פילוסופיה של האמנות או אפילו ארכיטקטורה או קולנוע, להם יש טקסטים רבים, חקר המחול נותר כתחום נעדר מסורת פילוסופית מבוססת. אבל זה הולך ומשתנה (עינב קטן־שמיד).

ד"ר עינב קטן־שמיד היא פילוסופית של המחול אשר קושרת פרקטיקה לתיאוריה ועכשיו גם לחינוך. היא נכנסה לניהול ביה"ס למחול של סמינר הקיבוצים לאחר 14 שנים שבהן חיה בבוסטון, בניו יורק ובברלין. כבוגרת הסמינר, הגעתי מלאת סקרנות לשיחה פתוחה עמה לרגל כניסתה לתפקיד המשמעותי. נפגשנו בבית קפה קטן בנווה צדק, אליו צעדה קטן־שמיד ברגל מיפו בדרך לקמפוס אמנויות החדש השוכן בכלבו שלום. בראיון צללנו לשיחה על שדה המחול, על המגוון התרבותי והנישה הבינתחומית של קטן־שמיד, על התנגלות חייה המקצועיים ועל הכיוון שאליו נושבת הרוח.

קטן־שמיד גדלה והתחנכה בישראל. לאורך השנים הייתה תלמידתם של יסמין גודר, פרופסור משה צוקרמן, אוהד נהרין וליביה חכמן איילי, ושל רבים אחרים. את התואר הראשון (בתכנית הרב־תחומית לאמנויות) ואת התואר השני (בפקולטה למדעי הרוח), שאותם סיימה בהצטיינות יתרה, למדה באוניברסיטת תל אביב. עבודת התזה שלה התמקדה בספר הטירה לקפא.

בתחילת שנות ה־30 לחייה גרה בבוסטון וניו יורק במשך שנתיים, שבמהלכן למדה שנה אקדמאית באוניברסיטת בוסטון וסמסטר מחקרי בניוליאוד. בהמשך עברה לאוניברסיטת הומבולדט, ברלין, שם כתבה את עבודת הדוקטורט שלה (שהוגשה לאוני תיא) – מצב הגוף ומצב הרוח: הקשר בין גוף ונפש בגאנא. בעקבות הדוקטורט הוציאה את הספר *Embodied Philosophy in Dance* שהתפרסם בשנת 2016, בד בבד עם פריצתו הבינלאומית של אוהד נהרין והפצת סרטו של תומר היימן מיסטר גאנא.

קטן־שמיד מרצה זה שנים רבות ופועלת כחוקרת אינטרדיסציפלינרית המתמקדת בכוריאוגרפיה כעיצוב חוויה בעבודות מחול ובשילוב טכנולוגיית מציאות מדומה.

בספטמבר 2021 החליפה את ד"ר שלומית עפר בניהול בית הספר למחול בסמינר הקיבוצים. בימים אלו קטן־שמיד גרה ביפו עם בן זוגה אלכסנדר קטן־שמיד, קולנוען מברלין שעבר איתה ארצה. לדבריה, ביפו, כמו בברלין, יש הכל מהכל והיא שוב חיה במקום שיש בו רב־תרבותיות.

ברקוביץ: איך את מציגה את עצמך בארץ ובברלין?

קטן־שמיד: זה דינמי וזה משתנה כרגע – למעשה ב־14 השנים האחרונות גרתי ועבדתי מחוץ לתרבות האם שגדלתי בה. עברתי לשם בגיל מבוגר יחסית: לבוסטון בגיל 30 ולברלין נסעתי בגיל 32. אם היית שואלת אותי לפני שמונה חודשים אם אהיה בסמינר, הרעיון לא היה עולה על דעתי. השלמתי עם זה שאני גרה בחו"ל והתרומה שלי לשדה היא מבחוץ. לא "תכנתי את החיים". עם זאת פיתחתי מודעות למה שצריך לעשות כדי להתפתח בצורה מקצועית.

כמי שחיה בין התרבויות ובין תחומי ידע, בברלין הבנתי שהייחודיות שאני מביאה לתוך השדה היא בינתחומית ובינתרבותית. השכלול של הבינתחומיות בפני עצמה הוא עבודה קשה, כי בעצם אני צריכה להבין את החיבורים, למצוא את המכנה המשותף ואת ההבדלים בין שדות שונים ולהרגיש נינוחה בתוך הדבר.

ברקוביץ: איך היה לחקור וליצור בסביבה תרבותית אירופאית?
קטן־שמיד: בגרמניה הניסיון שלי היה לפענח קוד תרבותי אחר ועדיין להרגיש נוח לדבר שפה תרבותית, שקשורה לניסיון החיים שלי ולמקום שממנו באתי. בתוך הבינתחומיות והרב־תרבותיות, השאלות שלי עוסקות בניסיון להבין למה אנשים חושבים כמו שהם חושבים? למה אנשים פועלים כמו שהם פועלים? כדי לנסות להבין את משחק המחשבה שלהם על מנת ליצור קשר עם משחק המחשבה שלי, שהוא לא תמיד אותו המשחק. אני לא התחנכתי בתוך מסורת גרמנית, אז כשאני באה לתוך חברה גרמנית שעוסקת בהיסטוריה של האמנות בעיקר (כפי שזה היה במכון המחקר הראשון שבו עבדתי בהומבולדט), הבנתי מהר מאוד שאם אני אנסה להיות כמוהם אני כל הזמן אהיה בסוג של מרדף, והייתי צריכה להבין מה לי יש לתרום לשיח מתוך הפרספקטיבה והניסיון שלי. זה איזשהו שלב שאת כבר רוצה להתחיל לייצר ולא רק לספוג. אבל כמוכן כל החיים סופנים, כל החיים אני סופגת. אני חושבת שבאיזשהו מקום נקודת המבט השונה שהבאתי הייתה גם סוג של מנוע להצלחה של הפרויקטים שעשיתי. כמו כן, השדה המקצועי היום מבין את החשיבות של מגוון צורות ידיעה ומגוון תרבויות. גם בשדה המחקר (של המחול, אמנויות מופע או בכלל), מבינים את הרלוונטיות של החיבורים בין מיומנויות

